

הלכות נשילת ידים קסדקסה תלמ

ב מי שעומד בסעודה וזכר שנגע במקום ממונף צריך לחזור ולטול ידיו¹ ויברך על נשילת ידים² ואם נגע בעוד הפרוסה בפיו לא יבלע עד שיטול ידיו³ ולא מקום המינופת ממש אלא אפילו שוק וידך ומקומות המכוסים באדם לפי שיש בהם מלמולי ויעה וכן אם חיכך בראשו וכל כיוצא בזה⁴ (אבל אם שפשף ידיו על ראשו מלמעלה כגון⁵ לנגבה ולא חיכך בה תוך השער בראשו ממש אין לחוש⁶).

ויש ואמרים⁷ שאין לברך על נשילת ידים באמצע הסעודה כי לא תיקנו אלא בתחילתה אלא א"כ הפסיק סעודתו והלך להפליג ברבר אחר והסיה דעתו משמירת ידיו שצריך לחזור ולטול ולברך על נשילת ידים⁸ כי כסעודה אחרת היא הואיל והפליג בינתיים אבל משום נגיעה במקום המינופת ואפילו עשה צרכיו⁹ אין לברך על נשילת ידים.

(שכל העושה מצוה אחת ב' פעמים אינו חוזר ומברך אלא א"כ הפליג בנתיים או שהסיה דעתו ממצוה וחזר ומלך או שפסקה המצוה מעצמה וחזר לעשותה כגון שנשמושה ונפלה מלתו מעליו כ"ש מ' ח'¹⁰ אבל זה שהפסיק טהרת ידים בידים על מנת לחזור ולטהרן או שלא מרעת כלל וברעתו לא היה מטמאן כי אם על דעת לחזור ולטהרן אין זה חשוב הפסק בטהרתן לחזור ולברך כשהחזר ומטהרן כיון שלא הסיה דעתו מלטהרן שהרי אפילו מי שמוסר מלתו מרעתו כסתם אין צריך לחזור ולברך אם נשאר עליו מלית קמן שיש בוה נלווי דעת שאינו מסיח דעתו ממצוה זו אע"פ שאין ברעתו כלום על מלית זו ואינו יודע¹¹ אם יחזור ויתעטף בה כמו שנתבאר שם¹² כ"ש זה שהדבר יודע שבודאי יחזור למצותו לטהר את ידיו שהרי הוא מיסב בסעודה ודעתו לאכול¹³).

(ויש לחוש לדבריהם להקל בספק ברכות¹⁴):

קסה דין העושה צרכיו ורוצה לאכול ובו ג' סעיפים:

א העושה צרכיו ורוצה לאכול¹⁵ יטול ב' פעמים¹⁶ ראשונה יטול נשילה שאינה מכשרת לאכילה¹⁷ אלא לנקות ידיו ולברך אשר יצר ושנייה נשילה כשרה לברך על נשילת ידים שאם יטול נשילה אחת כשרה ויברך תהלה אשר יצר (מפני שנתחייב בה תהלה¹⁸ ועוד שהיא תהורה¹⁹) ואח"כ על נשילת ידים יהיה הפסק בין נשילה לברכתה²⁰ ואף אם יברך

בתהלה וכשמחזיר למקומו מקיים מצות תפילין פעם שניה ולכן צריך לחזור ולברך. ויש ס"ל¹⁵ בחלק בין שנשמושה בשעת התפלה לבין שנשמושה שלא בשעת התפלה.
ל בבתי¹⁶: ידוע.
לא סעף כה.
לב וראה גם לעיל שם ס' בה.
לג ובסדר נש"ל למעודה ס"ו: ולכן יברך כלא עם ונבלות.

סימן קסה

א מיד. ואם רוצה לאכול לאח"י ראה לעיל רמ"י קסד.
ב טור בשם ה"י¹⁷ במ' הפרס ס' סד, שזכך השו"ב רבינו יעקב ב"ר יקר. הובא בתשב"ץ ס' רפא. תהנות מניינונות דל' ברכות פ"ו אות ג. רבינו ירושם שעף פו ח"ו (קמג, ב). ש"ע ס"א.
ג תשובות מר"ם מרובנות (פראג) ס' פג. תהנות מניינונות שם. מ"א ס"ק ב.
ד כ"ח בריש הסימן. פרישה ס"ק א. אלה רבה ס"ק א.
ו כ"ח שם. מ"א ס"ק א. טור ותשב"ץ שם.

כ וז"ל בסדר נש"ל למעודה ס"ו.
כא שילת דשביא ח"א מ' קצב ובמיוחסות לרמב"ן ס' קצה. ש"ע ס"ב.
כב ח"א ס"ק ג.
כג שילת דשביא ח"א מ' קצב ס"ה תשנה ובמיוחסות להרמב"ן שם. וראה גם לעיל ס' צב ס"ה.
כד בבתי¹⁸: כ"ה.
כה כהלעיל ס' קצב ס"ב ושי"ג.
כו חש"ל בים של שלמה חולין פ"ח ס' מא. ט"ז ס"ק ה. ח"א ס"ק ה.
כז כהלעיל ס' קעה ס"ו. ס' קעה ס"ה. ס' קצו ס"א. ס' ר ס"ג. סדר ברה"ט פ"ה ח"ג.
כח ט"ז שם. וראה גם לקמן ס' קסה סוף ס"א. וראה גם לקמן ס' קעה ס"ח לענין ברכת המוציא. ועי' לעיל ס' כה ס"ל לענין הפסק בתפילין. וראה תהלה לרד" ס"ק ג.
כט סעף כו (הסוד דעת) כד להפליג בינתיים) כו (נפלה). וראה גם לעיל ס' בה ס"ל¹⁹. לענין שנשמושה התפילין ממוקם ותחתן: נגזרה המצוה השייכה לברכה שבדך עליהם

הלכות נטילת ידים קסה

תחלה על נטילת ידים ואח"כ אשר יצר מכל מקום יהיה הפסק בין נטילה להמוציא ויש אוסרים להפסיק ביניהם בדברי עסק וענין אחר¹ כמו"ש בס' קס"ו.

ואם אינו רוצה ליטול אלא פעם אחת ויברך אשר יצר מיד כשמשפשף ידיו לנקותן מלכלכות² לאחר ששפך עליהן שטיפה ראשונה שאז ידיו כשרות לברכה אבל אינן כשרות לאכילה עד שישפך עליהן מים שניים³ ואז יברך על נטילת ידים בשעת הניגוב⁴ שבענין זה אין כאן הפסק בין נטילה לברכתה ולא בין נטילה להמוציא כי לא נמדה הנטילה עד ששפך עליהם מים שניים וכגון ששפך על שתי ידיו כאחת שאל"כ אין יכול לשפשף זו בזו עד שישפך עליהם מים שניים⁵ כמו שנתבאר בס' קס"ב⁶.

ומ"מ יותר נכון ליטול ב' פעמים לפי שרוב פעמים רגילין לשפך רביעית בבת אחת על ב' ידיו או על כל אחת בפני עצמה בשטיפה ראשונה ושוב א"צ מים שניים למחרן ויש כאן הפסק⁷.

ואם נטל נטילה אחת כשרה ושכח לברך עד ששפך מים שניים או ששפך רביעית בבת אחת לא יברך תחלה אשר יצר ויחזור וישול שנית ויברך על נטילת ידים לפי שכבר יצא ידי חובתו בנטילה הראשונה ואינו יכול לברך על נטילת ידים על נטילה השניה כלבדה כיון שאינו מחויב בה ואם יברך על נטילה הראשונה אחר השנייה נמצא שהפסיק בין נטילה לברכתה⁸ אלא יברך תחילה על נטילת ידים על נטילה זו לברכה ואח"כ אשר יצר⁹ שברכת אשר יצר אינה חשובה הפסק בין נטילה להמוציא כיון שלמחרת ידים היא באה גם כן¹⁰.

(אבל בין נטילה לברכתה יש לחוש יותר להפסק מטעם שנתבאר בס' קנ"ח¹¹ ועוד יש שיש בזו שתי הפסקות בין נטילה לברכתה ובין נטילה להמוציא).

ואותן הנזהרין מלהשיח בין נטילת ידים להמוציא ומשוחין בין נטילת ידים לברכתה טועים הם וצריך להזהרים שלא ישיחו כלל.

ואם עושה צרכיו באמצע הסעודה כיון שא"צ לברך המוציא א"צ ליטול ידיו אלא פעם אחת ואין לחוש להפסקת אשר יצר בין נטילה לאכילה¹² כי אפילו בין נטילה להמוציא יש מתירין בהפסק מונע כזה כמו שנתבאר בס' קס"ו ואין הוששין לדברי האוסרים אלא בין נטילה להמוציא מפני שאמרו חכמים¹³ כל התוקף ברכת המוציא לנטילה אינו נזוק בכל אותה סעודה אבל כשאין שם ברכת המוציא א"צ ליותר אלא מהפסק גדול האסור לדברי הכל מפני תקנת חכמים שתיקנו תיכף לנטילת ידים סעודה כמו"ש שם וכמו שנתבאר בס' קס"ד¹⁴:

ז לבוש וב"ח וז"א שם.
 ח מ"א ס"ק ד.
 ט ראה לעיל ס"ב קמב ריש ס"ח וש"נ.
 י כרמליל ס"ב קמב (לענין שפך על ב' ידיו כאחת) וש"נ.
 יא שו"ת הרא"ש כלל ד ס"א א. טור ושו"ע שם. ועי' לעיל ס"ב קמב ספ"ו.
 יב דרישה ס"ק א. פ"ו ריש ס"ק ב. ח"א ס"ק ג.
 יג סעף יא.
 יד ט"ו שם.

טו עי' לעיל ס"ב קמ ס"ג.
 טז ח"א שם.
 יז תשובות מהר"ם מרומנוברג שם. הגהות מיימוניות שם.
 יח וז"ל בספר נג"ל למעדה ס"ו.
 יח סעף פז וש"נ.
 יט ח"א ס"ק א.
 כ ירושלמי ברכות פ"א ה"א, בנוסח שהובא בפור רס"י קמ, ולקמן ש"נ.
 כא סעף א.

תמא הלכות נמילת ידיים קסה

ב אכל דבר שחייב לברך בורא נפשות רבות ברכה אחרונה ושכח והטיל מים יברך תחלה אשר יצר ואח"כ בורא נפשות רבות מפני שברכת אשר יצר תדירה יותר^{כב} וכל התדיר מחבירו קודם לחבירו^{כג}:

ג אם רבים מסובין בסעודה הגדול נוטל ידיו תחילה מפני כבודו^{כד} אלא שקצת גדולים הגילין ליטול באחרונה שלא להפסיק בשהייה עד שיטלו כולם^{כה} ושלא לדבר דברי עסק וענין אחר^{כו} כמו שיתבאר סי' קסו:

כב שולחן הש"ל סי' צו. מ"א ס"ק ג. וראה גם לעיל סי' ז.
סי' (ברכה אחרונה). וראה ברה"ש סי' ס ס"ק כא.
כג ראה גם לעיל סי' כה ס"ב. לקמן סי' קפה סי' ז. סי' רפו.
סי'ה. סי' תפג סי'א. סי' תפפ סי'ג. וראה תקרי הלכות
ח"ז נא, ב.
כד ברכות נו, ב. מור וש"ע סי'ב.
כה דא"ש הובא במור סי' קסו. ש"ע סי'ב.
כו מ"א ס"ק ד.